

НРА «Рюрік» на основі публічних даних уповноважених НКЦПФР національних та визнаних НКЦПФР міжнародних рейтингових агентств, а також офіційних статистичних даних НБУ¹ визначило інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг (ІДКР) банківської системи України за підсумками IV кварталу 2018 року.

У результаті розрахунків, здійснених відповідно до авторської методики НРА «Рюрік»², значення ІДКР банківської системи України у бальному вимірі належить проміжку [20,31; 20,60] та складає **20,53**. При переведенні в Національну рейтингову шкалу:

значення 20,31 відповідає рівню рейтингу uaA;

значення 20,60 – рівню рейтингу uaA+;

значення 20,53 – рівню рейтингу uaA+.

Таким чином, інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України знаходиться на рівні **uaA+** інвестиційної категорії.

1. Інтерпретація значень ІДКР банківської системи України

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом **uaA** характеризується високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знак «+» вказує на проміжний рівень рейтингу відносно основних рівнів.

Найбільше (29,87% від загальної кількості) кредитних рейтингів, присвоєних українським банкам національними та міжнародними агентствами, відповідає значенню **23** балів. Отже, **модальне значення** довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України складає **23** балів, що відповідає кредитному рейтингу рівня **uaAA**.

¹ Починаючи з 01.04.2015 р. НБУ публікує дані фінансової звітності платоспроможних українських банків окремо від неплатоспроможних. При розрахунках ІДКР БСУ починаючи з II кв. 2015 р. використовувались дані лише за платоспроможними банками.

² http://www.rurik.com.ua/documents/research/ICR/ICR_method.pdf

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України не є абсолютною мірою кредитного ризику, а лише середньозваженою за розміром активів величиною довгострокових кредитних рейтингів банків, які формують дану систему.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України визначається за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери «иа» у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику країни та призначена для використання на внутрішньому фінансовому ринку України.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України може бути змінений, призупинений чи відкликаний у випадку появи нової суттєвої інформації, недостатності необхідної інформації для оновлення рейтингу або з інших причин, які Агентство вважатиме достатніми для здійснення таких заходів.

Для визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України НРА «Рюрік» використовує публічну інформацію та власні бази даних. НРА «Рюрік» особисто не проводить аудиту чи інших перевірок інформації і може, в разі потреби, покладатися на дані, що перебувають в публічному доступі. Рівень інтегрального довгострокового кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні Агентства.

В жодному разі визначений інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг не є рекомендацією щодо будь-яких форм кредитування банків, які формують банківську систему України, чи купівлі або продажу їх цінних паперів. НРА «Рюрік» не виступає гарантом та не несе відповідальність за жодними борговими зобов'язаннями об'єкта рейтингування.

2. Фактори впливу

Підвищення рівня ІДКР БСУ в період з 01.07.2017 р. – 01.01.2019 р. відбулось у результаті завершення процесу очищення банківської системи від неплатоспроможних установ, а також загального відновлення економічної активності.

У IV кварталі 2018 року міжнародне Агентство Moody's підвищило рейтинги Ощадбанку та Банку «Південний». При цьому вказане агентство продовжує підтримувати рейтинги чотирьох із п'яти українських банків на спекулятивному рівні.

Невисока кредитоспроможність України як учасника міжнародного ринку капіталу негативно відображається на суверенних рейтингах та, відповідно, кредитних рейтингах банків-резидентів. Крім того, враховуючи численні реструктуризації суверенних та корпоративних зовнішніх боргів, для українських банків зовнішнє фінансування (крім фондування з боку материнських структур) наразі є недоступним. У зв'язку з цим, вітчизняні банківські установи відмовляються від міжнародних рейтингів на користь співпраці з національними агентствами.

Протягом 2014 р. – 2018 рр. кількість кредитних рейтингів українських банків за національною шкалою, визначених міжнародними рейтинговими агентствами, зменшилась з 24 до 12. У цілому, за вказаний період кількість банків, які мають довгостроковий кредитний рейтинг позичальника, зменшилась зі 117 до 64 установ. Така динаміка обумовлена, в першу чергу, запровадженням тимчасової адміністрації до більше ніж 80 українських банків (з початку 2014 р.).

НРА «Рюрік» має істотні підстави вважати, що вибірка для визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи є репрезентативною. НРА «Рюрік» вважає несуттєвим вплив на ІДКР банків, які не мають довгострокових кредитних рейтингів. Сукупний обсяг активів банків без довгострокового кредитного рейтингу позичальника складає близько 1%.

Протягом останніх років спостерігається незначне, проте стабільне збільшення частки активів банків, яким присвоєно довгостроковий кредитний рейтинг, що сприяє підвищенню точності оцінки інтегрального показника.

3. Загальний огляд кредитних рейтингів українських банків

На кінець IV кварталу 2018 року банківська система України налічувала 77 платоспроможних установ, з яких 64 мали довгостроковий кредитний рейтинг позичальника (99% активів банківської системи).

Серед усіх кредитних рейтингів платоспроможних банків України 5 підтримуються на рівнях спекулятивної категорії, а 72 кредитні рейтинги (94% від загальної кількості) – на рівнях інвестиційної категорії.

Більшість кредитних рейтингів банків України підтримується на рівні uaA-, uaAA та uaAAA (8, 23 та 14 кредитних рейтингів відповідно).

За розподілом кредитних рейтингів чітко простежується закономірність, яка, на думку НРА «Рюрік» полягає в тому, що в Україні банки зацікавлені в отриманні кредитних рейтингів лише на рівнях інвестиційної категорії.

Установи, які не мають кредитного рейтингу, відмовляються від послуг рейтингування з декількох причин. Це може бути низький рівень фінансової прозорості банку, розуміння низького рівня власної надійності чи специфіка діяльності на ринку.

Аналітичний департамент НРА «Рюрік» на регулярній основі відслідковує та аналізує поточний стан та тенденції розвитку вітчизняної банківської системи та ринку рейтингових послуг, що знаходить своє відображення у відповідних щоквартальних оглядах.

Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі даних національних рейтингових агентств: РА «Експерт-Рейтинг» (режим доступу: <http://www.expert-rating.com>), РА «IBI-Rating» (режим доступу: <http://www.ibi.com.ua/>), РА «Кредит-Рейтинг» (режим доступу: <http://www.credit-rating.ua/>); міжнародних рейтингових агентств: «Fitch Ratings» (режим доступу: <http://www.fitchratings.ru/>), «Moody's» (режим доступу: <http://www.moodys.com/>), «Standard & Poor's» (режим доступу: <http://www.standardandpoors.com/>), даних НБУ (режим доступу: <http://bank.gov.ua>), а також власних баз даних.

Відповідальний аналітик:

Провідний фінансовий аналітик, Ткаченко Микола Анатолійович, тел. (044) 383-04-76.

ДОДАТКИ

Додаток 1. Розрахунок інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України³

Назва Банку	Активи	поточний рейтинг	Вага	Бали	З урахуванням ваги
АТ КБ "ПРИВАТБАНК"	525 247 759	uaAA-	27,78%	22	6,11
АТ "ОЩАДБАНК"	290 904 019	uaBB+	15,39%	15	2,31
АТ "Укресімбанк"	232 064 225	uaAA	12,27%	23	2,82
АБ "УКРГАЗБАНК"	92 368 868	uaAA-	4,89%	22	1,07
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	83 664 318	uaBBB-	4,43%	16	0,71
АТ "СБЕРБАНК"	67 216 948	uaB	3,56%	11	0,39
АТ "АЛЬФА-БАНК"	69 406 406	uaAA	3,67%	23	0,84
АТ "ПУМБ"	59 319 027	uaAA+	3,14%	24	0,75
АТ "УкрСиббанк"	56 498 306	uaAAA	2,99%	26	0,78
ПАТ "Промінвестбанк"	51 311 345	uaB	2,71%	11	0,30
АТ "УКРСОЦБАНК"	42 240 722	uaAAA	2,23%	26	0,58
АТ "ОТП БАНК"	38 582 669	uaAA	2,04%	23	0,47
АТ "КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК"	35 129 106	uaAAA	1,86%	26	0,48
Акціонерний банк "Південний"	26 805 612	uaBB	1,42%	14	0,20
АТ "СІТБАНК"	24 703 152	uaAAA	1,31%	26	0,34
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	21 502 093	uaAAA	1,14%	26	0,30
ПАТ "КРЕДОБАНК"	17 479 252	uaAAA	0,92%	26	0,24
АТ "ТАСКОМБАНК"	18 795 294	uaAAA	0,99%	26	0,26
АТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	13 013 741	uaA-	0,69%	19	0,13
АТ "ІНГ Банк Україна"	11 650 159	uaAAA	0,62%	26	0,16
АТ "МЕГАБАНК", Харків	10 507 613	uaAA	0,56%	23	0,13
ПАТ "БАНК ВОСТОК"	9 657 687	uaAA	0,51%	23	0,12
АТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	10 477 071	uaAA	0,55%	23	0,13
АТ "МІБ"	10 158 309	uaBBB+	0,54%	18	0,10
АТ "Ідея Банк"	5 723 905	uaAA-	0,30%	22	0,07
ПАТ "МТБ БАНК"	5 194 386	uaA+	0,27%	21	0,06
АКБ "ІНДУСТРИАЛБАНК"	5 504 238	uaAA-	0,29%	22	0,06
АТ "ПРАВЕКС БАНК"	4 570 276	uaAA+	0,24%	24	0,06
БАНК ІНВЕСТ. ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	4 587 054	uaAA	0,24%	23	0,06
АТ "Дойче Банк ДБУ"	3 522 608	uaAAA	0,19%	26	0,05
АТ "КБ "ГЛОБУС"	2 775 845	uaAA	0,15%	23	0,03
АТ "ПРЕУС БАНК МКБ"	2 792 139	uaAA-	0,15%	22	0,03
АБ "КЛИРИНГОВИЙ ДІМ"	2 774 969	uaA	0,15%	19	0,03
АТ АКБ "АРКАДА"	2 347 857	uaBBB-	0,12%	16	0,02
АТ "БАНК АЛЪЯНС"	2 230 772	uaAA	0,12%	23	0,03
АТ "Місто Банк"	1 874 366	uaBB	0,10%	14	0,01
ПАТ АКБ "Львів"	2 455 642	uaA-	0,13%	19	0,02
АТ "КРЕДИТІВЕСТ БАНК"	1 692 910	uaAA+	0,09%	24	0,02
АТ "БАНК АВАґАРД"	989 931	uaAAA	0,05%	26	0,01
ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК"	1 840 250	uaAA	0,10%	23	0,02
АТ "АБ "РАДАБАНК"	1 684 716	uaAA	0,09%	23	0,02
АТ "КРИСТАЛБАНК"	1 443 873	uaA	0,08%	20	0,02
АТ "МОТОР-БАНК"	1 438 658	uaAA	0,08%	23	0,02
"ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК"	1 420 320	uaBBB+	0,08%	18	0,01
АТ "ЮНЕКС БАНК" м. Київ	1 084 454	uaBBB+	0,06%	18	0,01
АТ "УКРБУДІНВЕСТБАНК"	998 061	uaBBB	0,05%	17	0,01
АТ "БАНК 3/4"	1 045 095	uaA-	0,06%	19	0,01
АТ "РВС БАНК"	993 333	uaAA	0,05%	23	0,01
АТ "БАНК СІЧ"	961 864	uaA-	0,05%	19	0,01
АТ "АСВІО БАНК"	953 387	uaAA	0,05%	23	0,01
АТ "АКБ "КОНКОРД"	1 076 449	uaAA	0,06%	23	0,01
ПАТ "БАНК "УКРАЇН.КАПІТАЛ"	875 970	uaA+	0,05%	21	0,01
АТ "КІБ"	1 124 377	uaAA	0,06%	23	0,01
АТ "АЙБОКС БАНК"	999 038	uaA	0,05%	20	0,01
АТ "АП БАНК"	941 813	uaAA	0,05%	23	0,01
Полікомбанк	704 258	uaA-	0,04%	19	0,01
АТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	665 526	uaA-	0,04%	19	0,01
АТ "БТА Банк"	593 603	uaA	0,03%	20	0,01
ПАТ "ОКСІ БАНК"	579 981	uaBBB	0,03%	17	0,01
АТ "СКАЙ БАНК"	530 282	uaA-	0,03%	19	0,01
АТ "АЛЬТБАНК"	688 722	uaAA-	0,04%	22	0,01
АТ "АЛЬПАРІ БАНК"	247 782	uaBBB+	0,01%	18	0,00
СУМА	1 890 632 410		100,00%		20,53

³ Джерело: офіційні веб-сайти уповноважених національних та визнаних міжнародних рейтингових агентств. Розрахунки: НРА «Рюрік»